

Democraten '66
Landelijk Sekretariaat
Keizersgracht 576, Amsterdam
tel: 020 - 226996

HUISHOUDELIJK REGLEMENT VAN DE POLITIEKE PARTIJ DEMOCRATEN '66 (D'66).

Hoofdstuk I: leden
aanhangers
belangstellenden
donateurs

A. leden

- Art. 1. Aanmelding voor het lidmaatschap geschiedt schriftelijk bij het landelijk sekretariaat.
- Art. 2. De rechten aan het lidmaatschap verbonden kunnen worden uitgeoefend zodra aan de contributieverplichting is voldaan.
- Art. 3. -1. De contributies worden geïnd door de penningmeester van het hoofdbestuur. Deze stelt de betalingsregeling vast.
-2. Het contributiejaar is gelijk aan het vereniging jaar.
-3. De minimumcontributie bedraagt tien gulden per jaar en de maximumcontributie honderd gulden per jaar. De algemene ledenvergadering stelt op voorstel van het hoofdbestuur een gedifferentieerde contributieregeling vast met inachtneming van deze grenzen.
- Art. 4. Met inachtneming van het in statuten en huishoudelijk reglement bepaalde heeft ieder lid van D'66 het recht
1. alle ledenvergaderingen bij te wonen, aan de discussie deel te nemen, en te stemmen in die vergaderingen waarvan het als zodanig deel uitmaakt;
 2. deel uit te maken van werkgroepen en hun vertakkingen en daarin zijn stem uit te brengen bij de vaststelling van rapporten en adviezen;
 3. zijn stem uit te brengen bij de aanwijzing van kandidaten die door D'66 gesteld worden voor een vertegenwoordigend lichaam;
 4. kandidaat te staan voor bestuursfuncties;
 5. kandidaat te staan voor te kiezen bijzondere organen van D'66;
 6. kandidaat te staan namens D'66 voor een vertegenwoordigend lichaam;
 7. bestuursvergaderingen, uitgezonderd die van het dagelijks bestuur, na voorafgaande melding bij het bestuur als toehoorder bij te wonen, met dien verstande dat de fungerend voorzitter in bijzondere gevallen de vergadering geheel of gedeeltelijk besloten kan verklaren.

B. aanhangers

- Art. 5. -1. Aanhangers van D'66 in de zin van dit reglement zijn allen die voldoen aan de eisen voor het lidmaatschap, geen lid zijn van enige politieke partij en zich als aanhanger hebben aangemeld. Het bepaalde in de artikelen 1 en 2 is op hen van overeenkomstige toepassing.
- 2. De kosten van registratie bedragen vijf gulden per jaar en moeten voor het eerste jaar bij de aanmelding worden voldaan.
- 3. Het hoofdbestuur wijst een ieder die vrijwillig aan de geldmiddelen van D'66 bijdraagt op de mogelijkheid zich als aanhanger aan te melden. Deze bijdrage kan dan geheel of gedeeltelijk strekken tot voldoening van de kosten van registratie.
- Art. 6. Met inachtneming van het in statuten en huishoudelijk reglement bepaalde heeft ieder aanhanger van D'66 het recht:
1. alle ledenvergaderingen bij te wonen en daarbij aan de discussie deel te nemen, met dien verstande dat de fungerend voorzitter een ledenvergadering besloten kan verklaren wanneer het gedrag van leden onderwerp van bespreking is, en dat voor het bijwonen van de algemene ledenvergadering hetzelfde bedrag wordt betaald als door het hoofdbestuur aan de leden van D'66 wordt gevraagd;
 2. deel uit te maken van werkgroepen en hun vertakkingen;
 3. zijn stem uit te brengen bij de aanwijzing van kandidaten die door D'66 gesteld worden voor een vertegenwoordigend lichaam.

C. belangstellenden

- Art. 7. Belangstellenden van D'66 in de zin van dit reglement zijn allen die voldoen aan de eisen voor het lidmaatschap zonder lid of aanhanger van D'66 te zijn.
- Art. 8. Met inachtneming van het in statuten en huishoudelijk reglement bepaalde heeft iedere belangstellende van D'66 het recht:
1. alle ledenvergaderingen bij te wonen en daarbij aan de discussie deel te nemen, met dien verstande dat de fungerend voorzitter een ledenvergadering besloten kan verklaren wanneer het gedrag van leden onderwerp van bespreking is, en dat voor het bijwonen van de algemene ledenvergadering hetzelfde bedrag wordt betaald als door het hoofdbestuur aan de leden van D'66 wordt gevraagd.
 2. deel uit te maken van werkgroepen en hun vertakkingen.

D. donateurs

- Art. 9. Donateurs zijn allen die geen lid zijn van D'66 en jaarlijks vrijwillig bijdragen aan de geldmiddelen van D'66.

HOOFDSTUK II: ALGEMENE LEDENVERGADERING

- Art. 10. De algemene ledenvergadering (ALV) wordt gevormd door de leden van D'66.
- Art. 11. De ALV is het hoogste orgaan van D'66 inzake alle aangelegenheden op landelijk politiek en organisatorisch terrein, voorzover die niet door statuten of huis-houdelijk reglement aan andere organen zijn opgedragen.
- Art. 12.
- 1. De ALV wordt tenminste tweemaal per jaar door het hoofdbestuur bijeen geroepen, en wel eenmaal in het tweede kwartaal en eenmaal in het laatste kwartaal;
 - 2. Op de in het tweede kwartaal te houden ALV worden in ieder geval de jaarrekening en de begroting behandeld;
 - 3. Op de in het laatste kwartaal te houden ALV worden zonodig verkozen het hoofdbestuur en de commissies, die op 1 januari daaropvolgend in functie treden.
- Art. 13. Voorts wordt de ALV ter behandeling van één of meer aangegeven onderwerpen binnen drie maanden bijeen geroepen op verzoek van:
1. één van de kamerfracties van D'66;
 2. vijf procent der leden, waarvan niet meer dan één derde uit dezelfde afdeling afkomstig is;
 3. de ledenvergadering van tenminste tien afdelingen, mits deze afdelingen over tenminste drie regio's zijn verdeeld..
- Art. 14. Het hoofdbestuur kondigt iedere ALV uiterlijk zes weken tevoren aan, met dien verstande dat tussen de datum van verzending van de aankondiging en de opening van de ALV tenminste zes weken liggen.
- Art. 15.
- 1. Een door het hoofdbestuur bijeen geroepen ALV behandelt in de eerste plaats de hoofdbestuursvoorstellen en de daarop ingediende amendementen.
 - 2. Een op verzoek bijeengeroepen ALV behandelt in de eerste plaats de door de verzoekers aangegeven onderwerpen.
- Art. 16.
- 1. De agenda van de ALV wordt met inachtneming van de artikelen 14 en 15 door het hoofdbestuur vastgesteld en met behoorlijke toelichting bij de aankondiging van de ALV aan alle leden toegezonden;
 - 2. Tot drie weken, of zoveel korter als het hoofdbestuur mogelijk acht, vóór de aanvang van de ALV kunnen onderwerpen aan de agenda worden toegevoegd op verzoek van:
 1. één van de kamerfracties van D'66;
 2. één procent van de leden, waarvan niet meer dan één derde uit dezelfde afdeling afkomstig is;
 3. de ledenvergaderingen van tenminste vijf afdelingen.
 - 3. Het verzoek wordt schriftelijk bij het hoofdbestuur ingediend, voorzien van een korte toelichting;
 - 4. Het hoofdbestuur deelt uiterlijk een week vóór de aanvang van de ALV de toegevoegde agendapunten en de daarbij behorende toelichting aan alle leden mede.

- Art. 17.
- 1. Ieder lid heeft het recht amendementen en moties in te dienen, met dien verstande dat amendementen tot drie weken, of zoveel korter als het hoofdbestuur mogelijk acht, vóór de aanvang van de ALV kunnen worden ingediend. De leiding van de ALV laat de ALV beslissen of een motie, die na deze termijn is ingediend, in behandeling wordt genomen. Alle amendementen door leden ingediend, moeten mede ondertekend zijn door tenminste vijf andere leden van D'66 dan wel door een afdelingsvergadering zijn goedgekeurd.
 - 2. De rapportagecommissie en de programmacommissie hebben het recht op de grondslag van de ingediende amendementen ook tijdens de ALV amendementen in te dienen.
 - 3. Over niet in de agenda opgenomen onderwerpen kunnen geen besluiten worden genomen, behoudens het in het eerste lid bepaalde.

- Art. 18.
- 1. De ALV wordt geleid door een oneven aantal voorzitters, die door het hoofdbestuur zijn aangewezen uit de leden die geen zitting hebben in het hoofdbestuur en de programmacommissie. Bij de behandeling van een onderwerp waarbij één der voorzitters uit hoofde van enigerlei partijfunctie persoonlijk is betrokken treedt deze niet als fungerend voorzitter op zolang deze behandeling duurt. In de gevallen betreffende de gang van zaken op de ALV waarin het huishoudelijk reglement niet voorziet, beslissen de gezamenlijke voorzitters. De fungerend voorzitter van de ALV heeft het recht spreektijd te verdelen en te beperken. De beslissingen van de voorzitters zijn bindend behoudens onmiddellijk beroep op de ALV, die daarover stemt zonder discussie.
 - 2. Op voorstel van de voorzitters kan de ALV zich ter voorbereiding van de plenaire discussie in secties splitsen onder leiding van door de voorzitters aangewezen sectievoorzitters. Voorstellen die in een sectievergadering minder vijftwintig procent van de stemmen hebben gekregen, worden in de plenaire zitting niet aan de orde gesteld. Voorstellen die in een sectievergadering vijftwintig procent van de stemmen of meer hebben gekregen, worden in de plenaire zitting aan de orde gesteld; amendering van deze voorstellen is niet mogelijk, behoudens het bepaalde in artikel 17, tweede lid.

- Art. 19.
- 1. Een ALV begint met de aanwijzing van een stemcommissie en een notulencommissie op voordracht van de voorzitters.
 - 2. De stemcommissie registreert de uitgebrachte stemmen, beslist zonder beroep over de geldigheid daarvan, en constateert de uitslag van de stemming.
 - 3. De notulencommissie maakt een zakelijk verslag van de vergadering. Dit verslag wordt binnen twee maanden na sluiting van de ALV toegezonden aan alle leden van D'66.

Art. 20. Behoudens het in statuten en huishoudelijk reglement bepaalde neemt de ALV besluiten met absolute meerderheid van stemmen, met dien verstande dat het verschil tussen vóór- en tégenstemmen tenminste vrij procent dient te bedragen. De ALV kan echter besluiten een bepaald besluit slechts te nemen met tweederde meerderheid van stemmen. Indien geen der aanwezige leden stemming wenst, kan de ALV bij acclamatie een besluit nemen.

Art. 21. -1. Ieder bij een stemming op de ALV aanwezig lid kan één stem uitbrengen.
-2. Stemming over personen geschiedt door middel van een electrisch of mechanisch systeem.
-3. Over zaken wordt gestemd op een door de voorzitters te bepalen wijze.

Art. 22. p.m.

HOOFDSTUK III: hoofdbestuur

Art. 23. -1. Het hoofdbestuur bestaat uit éenentwintig leden en wordt door de ALV gekozen.
-2. De voorzitter, de vice-voorzitter, secretaris en penningmeester worden in functie gekozen. Indien de ALV niet kan komen tot de verkiezing van één of meer van deze hoofdbestuursleden, dan kiest het hoofdbestuur deze leden uit zijn midden.
-3. De in bijlage A, onder III ("procedure voor het verkiezen van een groep van n personen"), van het huishoudelijk reglement omschreven methode dient bij hoofdbestuursverkiezingen te worden gevolgd.

Art. 24. -1. Het dagelijks bestuur bestaat uit tenminste vijf en ten hoogste negen leden. Over het aantal beslist het hoofdbestuur.
-2. Het dagelijks bestuur wordt gekozen uit en door het hoofdbestuur, met dien verstande dat de voorzitter, de vice-voorzitter, de secretaris en de penningmeester er deel van uitmaken. Het hoofdbestuur is bevoegd binnen het dagelijks bestuur een tweede vice-voorzitter en een tweede secretaris aan te wijzen.
-3. Het hoofdbestuur wijst uit zijn midden een contactpersoon aan per regio, het betrokken regiobestuur gehoord.

Art. 25. Ieder lid van D'66 kan zichzelf of een ander lid, mits dit zich daartoe bereid verklaart, kandidaat stellen voor het hoofdbestuur.

Art. 26. De gelegenheid tot kandidaatstelling vangt aan onmiddellijk na de aankondiging van de datum van de ALV en eindigt drie weken vóór genoemde datum, of zoveel korter als het hoofdbestuur mogelijk acht. Kandidaten dienen te worden opgegeven aan het landelijk secretariaat. De kandidaatstelling dient vergezeld te gaan van de ondertekende vragenlijst als bedoeld in artikel 19 van de statuten.

- Art. 27. -1. Bij de kandidaatstelling stelt iedere kandidaat op door het hoofdbestuur te verstrekken formulieren de volgende persoonlijke gegevens ter bekendmaking aan de leden beschikbaar:
-1. personalia
-2. gegevens omtrent lidmaatschap en functies binnen de partij
2. Het hoofdbestuur zorgt er voor dat een zakelijke samenvatting van deze gegevens tijdig vóór de ALV ter beschikking van alle leden wordt gesteld.
- Art. 28. -1. Het hoofdbestuur wordt gekozen voor een periode van 2 jaar.
-2. Het hoofdbestuur treedt telkens voor tenminste de helft af.
-3. Een hoofdbestuurslid is slechts éénmaal onmiddellijk herkiesbaar, met dien verstande dat nooit meer dan de helft van de door de ALV verkozen zittende hoofdbestuursleden herkozen kan worden. Indien een groter aantal zich voor herverkiezing beschikbaar stelt, worden van hen die het voor verkiezing vereiste stemmenaantal hebben behaald degenen met de hoogste stemmen aantallen verkozen verklaard.
- Art. 29. -1. Het lidmaatschap van het hoofdbestuur is niet verenigbaar met enige andere partijfunctie, behalve het lidmaatschap van de programmacommissie en de commissies ad hoc.
-2. Functies in niet in dit reglement geregelde commissies gelden niet als partijfunctie.
-3. Het lidmaatschap van het hoofdbestuur is niet verenigbaar met het lidmaatschap van enig vertegenwoordigend lichaam, met uitzondering van dat van de gemeenteraad van een gemeente met minder dan éénhonderdduizend inwoners.
- Art. 30. Voor zover door statuten, huishoudelijk reglement en de ALV niet beperkt, heeft het hoofdbestuur alle bevoegdheden betreffende:
-1. organisatie op landelijk niveau en coördinatie van activiteiten van afdelingen, regio's en landelijke werkgroepen;
-2. het nemen van beleidsbeslissingen en het kenbaar maken van eigen meningen en conclusies als de opvatting van het hoofdbestuur;
-3. de organisatie van het openbaar tussentijds overleg tussen:
a. enerzijds de kamerfracties en anderzijds leden, aanhangers en belangstellenden van D'66; dit geschiedt ten minste twee maal per jaar,
b. enerzijds het hoofdbestuur en anderzijds vertegenwoordigers van afdelingen en regio's; dit geschiedt ten minste éénmaal per jaar,
c. de kamerfracties, het hoofdbestuur en vertegenwoordigers van de landelijke werkgroepen gezamenlijk; dit geschiedt ten minste éénmaal per jaar.
- Art. 31. Het hoofdbestuur wijst uit zijn midden een groep van drie tot vijf leden aan, waarvan ieder ten aanzien van één of meer landelijke werkgroepen coördinerend en stimulerend optreedt. Deze hoofdbestuursleden brengen ge-

zamenlijk van hun werkzaamheden verslag uit aan het hoofdbestuur en desgevraagd aan de ALV.

- Art. 32. -1. Het hoofdbestuur is gemotiveerde verantwoording verschuldigd aan de ALV.
-2. Het hoofdbestuur brengt regelmatig verslag uit over zijn werkzaamheden op de daartoe meest geëigende wijze.
- Art. 33. -1. Neemt de ALV een motie van wantrouwen aan tegen het hoofdbestuur, dan dient dit onverwijld af te treden.
-2. De functie van het hoofdbestuur wordt in dit geval waargenomen door de voorzitters van de negen qua leden-tal grootste afdelingen, met dien verstande dat de functie van penningmeester wordt uitgeoefend door de kascommissie tot het tijdstip waarop een nieuwe penningmeester in functie treedt. Het waarnemend hoofdbestuur dient binnen een termijn van drie maanden nieuwe hoofdbestuur-verkiezingen te houden. Het waarnemend hoofdbestuur geeft van de verdeling der hoofdbestuurfuncties zo spoedig mogelijk kennis aan de leden van D'66.
- Art. 34. Als de plaats van de voorzitter, de vice-voorzitter, secretaris of penningmeester tussentijds vacant komt, wijst het hoofdbestuur uit zijn midden een opvolger aan totdat op de eerstvolgende ALV door verkiezing in de vacature wordt voorzien. Als de plaats van enig ander hoofdbestuurslid tussentijds vacant komt, wordt op de eerstvolgende ALV een opvolger gekozen.
- Art. 35. -1. Binnen één maand na afloop van het verenigingsjaar zendt de penningmeester aan de kascommissie een rekening van baten en lasten, en een begroting voor het volgende jaar, beide met toelichting.
-2. Binnen één maand na afloop van het eerste halfjaar zendt de penningmeester een kort financieel overzicht aan de kascommissie.
-3. Door goedkeuring van de jaarrekening door de ALV is de betrokken penningmeester gedéchargeerd.
- Art. 36. -1. De toelichting op de jaarrekening bevat ondermeer een lijst van alle schenkingen aan D'66 van meer dan vijftienghonderd gulden zonder vermelding van de namen der schenkers.
-2. De landelijke werkgroepen, regio's, afdelingen en bijzondere organen zijn verplicht alle ontvangen schenkingen boven één honderd gulden aan het hoofdbestuur te melden. De betrokken secretaris stuurt de schenker een ontvangstbevestiging. De betrokken secretaris is verplicht de afschriften van de door hem verzonden ontvangstbevestigingen doorlopend te nummeren en ter beschikking te houden van de kascommissie.
- Art. 37. De begroting bevat een regeling voor de afdracht van een deel der contributiegelden aan de afdelingen.
- Art. 38. -1. Bij tussentijds aftreden van de penningmeester zijn de bepalingen betreffende de jaarrekening van overeenkomstige toepassing voor het gedeelte van het kalenderjaar dat eindigt met de dag van aftreden.
-2. De beslissing omtrent décharge wordt genomen op de eerste ALV die gehouden wordt nadat aan het bepaalde in artikel 35, eerste lid, is voldaan.

HOOFDSTUK IV: bijzondere organen

- Art. 39. D'66 kent twee soorten bijzondere organen, te weten vaste commissies en commissies ad hoc. Vaste commissies zijn:
1. de rapportagecommissie
 2. de programmacommissie
 3. de geschillencommissie
 4. de kascommissie.

- Art. 40.
- 1. Een lid van D'66 kan van slechts één vaste commissie deel uitmaken.
 - 2. Leden van een vaste commissie zijn slechts éénmaal als zodanig onmiddellijk herkiesbaar.
 - 3. De ALV kiest op niet-bindende voordracht van het hoofdbestuur, voorzover niet anders bepaald, de leden van de vaste commissies.

A. r a p p o r t a g e c o m m i s s i e

- Art. 41. De rapportagecommissie bestaat uit vijf leden, die telkens voor de tijd van twee jaar worden gekozen. De commissie kiest zelf haar voorzitter.

- Art. 42.
- 1. Tot de taak van de rapportagecommissie behoort het geven van objectieve voorlichting aan de ALV, telkens wanneer één of meer leden van D'66 de wens daartoe te kennen hebben gegeven, alsmede aan de steekproefvergadering telkens wanneer deze bijeenkomt.
 - 2. De commissie heeft het recht alle door haar nodig geachte inlichtingen te vragen aan het hoofdbestuur, de kamerfracties, de landelijke werkgroepen, de programmacommissie of de kascommissie, welke alle gehouden zijn de gevraagde gegevens te verstrekken voorzover dit mogelijk is.

- Art. 43. Voor de aanvang van de ALV treedt de rapportagecommissie in overleg met alle indieners van amendementen en moties over de uiteindelijke redactie van hun voorstellen. Ook de organen die de oorspronkelijke voorstellen hebben ingediend, worden hierbij gehoord.

B. p r o g r a m m a c o m m i s s i e

- Art. 44.
- 1. De programmacommissie bestaat uit dertien leden, waarvan telkens zeven leden voor de tijd van twee jaar worden gekozen.
 - 2. Het hoofdbestuur en de kamerfracties wijzen uit hun midden vier, respectievelijk twee leden van de programmacommissie aan.
 - 3. De commissie kiest zelf haar voorzitter.

- Art. 45. Taak en bevoegdheden van de programmacommissie worden geregeld in hoofdstuk X ("politiek programma") van dit reglement.

C. g e s c h i l l e n c o m m i s s i e

- Art. 46. De geschillencommissie bestaat uit een voorzitter en negen leden, die telkens voor de tijd van drie jaar worden gekozen.
- Art. 47. De voordracht van het hoofdbestuur conform artikel 40, derde lid, vermeldt tenminste twee maal zoveel namen als er vacatures zijn te vervullen. Een groep van tenminste vijftientwintig leden van D'66 is bevoegd deze voordracht aan te vullen.
- Art. 48. De voorzitter van de commissie wordt gekozen door de ALV uit een voordracht van drie personen, op te maken door de commissie. (Overgangsmaatregel: de eerste voorzitter van de commissie wordt gekozen uit een voordracht van drie personen, op te maken door het hoofdbestuur)
- Art. 49. -1. Ieder jaar treedt één derde van het aantal leden der commissie af, met dien verstande dat reeds aanhangige geschillen zoveel mogelijk worden afgehandeld door de leden die met de behandeling van de zaak een aanvang hebben gemaakt. (Overgangsmaatregel: nadat de commissie voor de eerste maal is samengesteld, stelt de commissie bij loting vast welke leden in de eerstvolgende drie jaren zullen aftreden. De uitslag van de loting wordt ter kennis gebracht van het hoofdbestuur)
- 2. Indien een kamer van de commissie tijdens de behandeling van een geschil anders wordt samengesteld, vindt een nieuwe behandeling plaats.
- 3. De leden van de commissie zijn éénmaal herkiesbaar.
- Art. 50. -1. De commissie voorziet in haar secretariaat in overleg met het hoofdbestuur. Zij heeft haar zetel ten kantore van het landelijk secretariaat.
- 2. De kosten van de commissie komen voor rekening van D'66, met dien verstande dat iedere partij in een geschil steeds zijn eigen kosten draagt.
- Art. 51. De geschillencommissie heeft tot taak:
1. het beslechten van geschillen tussen:
 - a. de leden van de partij enerzijds en partijorganen, ingesteld bij of krachtens de statuten dan wel bij of krachtens het huishoudelijk reglement anderzijds;
 - b. partijorganen als bedoeld onder a. onderling;
 - c. partijfunctionarissen onderling.
 2. het desgevraagd uitleggen van de statuten en het huishoudelijk reglement van de partij;
 3. het beslissen in beroep bij roeyment.
- Art. 52. -1. De behandeling van de zaak vindt plaats door een uit de commissie samengestelde kamer, aan te wijzen door de voorzitter. Als voorzitter van de kamer zal optreden het oudste lid.
- 2. Een kamer doet geen uitspraak dan nadat zij partijen in de gelegenheid heeft gesteld om gehoord te worden.
- 3. Een kamer bestaat uit:
1. drie leden voor geschillen als bedoeld in artikel 51, 1.
 2. vijf leden voor zaken als bedoeld in artikel 51, 2 en 3.

- Art. 53. -1. De voorzitter ziet er op toe, dat in een kamer geen leden zitting nemen die bij hetaanhangige geschil persoonlijk betrokken zijn. Bij twijfel hierover beslist de voorzitter, waarbij de betrokken leden gehoord worden.
- 2. Ook door ieder der bij het geschil betrokken partijen kan tot uiterlijk drie dagen vóór de mondelinge behandeling schriftelijk of mondeling bezwaar worden gemaakt tegen een lid van de kamer dat bij het geschil of één van de partijen persoonlijk zodanig is betrokken, dat de onpartijdigheid gevaar loopt. Een zodanige persoonlijke betrokkenheid zal steeds worden aangenomen:
1. bij bloed- of aanverwantschap in de rechte lijn en in de zijlijn tot en met de vierde graad;
 2. bij het bestaan van een dienstverband;
 3. bij een beslissing in beroep als bedoeld in artikel 51, 3., waarbij een lid van de kamer reeds betrokken is geweest.
- 3. De beslissing omtrent wraking wordt door de betreffende kamer genomen bij gewone meerderheid binnen acht dagen nadat het bezwaar is ingediend.
- Art. 54. De voorzitter van de commissie is, alvorens een geschil formeel bij een kamer aanhangig te maken, steeds bevoegd te pogen partijen te verzoenen.
- Art. 55. -1. Een geschil bedoeld als in artikel 51 kan door belanghebbenden mondeling of schriftelijk bij de commissie aanhangig worden gemaakt.
- 2. De voorzitter van de kamer stelt de wijze van behandeling vast, met inachtneming van het bepaalde in artikel 60, en ziet er op toe dat partijen in een geschil gelijke kansen hebben om hun standpunten toe te lichten.
- Art. 56. De kamer doet uitspraak uiterlijk binnen drie maanden na de dag waarop een geschil ter kennis is gekomen van de voorzitter van de commissie, met dien verstande dat zij in zaken als bedoeld in artikel 51, 3., binnen één maand beslist.
- Art. 57. De kamer beslist als goede mannen naar billijkheid en bij meerderheid van stemmen. Bij de beslissing wordt vermeld of deze met eenparigheid van stemmen dan wel bij meerderheid is genomen. Een beslissing kan slechts genomen worden indien de kamer voltallig is. De beslissing der kamer wordt gegeven schriftelijk en gemotiveerd. Zij wordt onverwijld aan belanghebbenden medegedeeld. De leden der kamer die een van de meerderheid afwijkend standpunt innemen kunnen daarvan schriftelijk doen blijken. Een desbetreffend schrijven wordt als bijlage gevoegd bij de beslissing.
- Art. 58. Iedere beslissing wordt aan de betrokken partijen per aangekend schrijven medegedeeld. Bij beslissingen als bedoeld in artikel 51, 2., draagt het hoofdbestuur er zorg voor dat de beslissing aan de leden van D'66 ter kennis wordt gebracht. Het lid wiens royement wordt vernietigd kan verlangen dat van deze beslissing door de zorg van het hoofdbestuur mededeling wordt gedaan aan de leden van D'66.

- Art. 59. Alle beslissingen hebben onmiddellijke rechtskracht. Beslissingen van de commissie in zaken als bedoeld in artikel 51, 1., zijn bindend voor de partijen in het geschil. Beslissingen in zaken als bedoeld in artikel 51, 2., zijn bindend voor ieder die het aangaat, zolang de ALV niet anders beslist.
- Art. 60. De commissie kan met inachtneming van dit reglement een reglement vaststellen tot nadere regeling van haar werkzaamheden, daaronder begrepen de door en voor haar in acht te nemen orde bij de behandeling van geschillen. Een daartoe strekkend besluit wordt genomen met meerderheid van stemmen. Dit reglement wordt medegedeeld aan het hoofdbestuur en door zijn tussenkomst ter kennis gebracht van de leden en de organen van de partij.

D. kascommissie

- Art. 61. De kascommissie bestaat uit drie leden, die telkens voor de tijd van twee jaar worden gekozen.
- Art. 62. -1. Het is de taak van de kascommissie toe te zien op het financiële beleid en de ALV daarover te informeren.
-2. De kascommissie ziet er op toe dat de penningmeester de in artikel 35 bedoelde stukken publiceert, en voorziet van haar commentaar na verificatie van de boekingsbescheiden.
- Art. 63. De kascommissie krijgt inzake in alle financiële bescheiden zo vaak zij dit wenst.

E. commissies ad hoc

- Art. 64. De ledenvergadering, die een commissie ad hoc instelt, omschrijft in haar besluit de taak en bevoegdheden van deze commissie. Een commissie ad hoc bestaat uit een oneven aantal leden en blijft werkzaam tot verslag aan de ledenvergadering is uitgebracht.

HOOFDSTUK V: landelijke werkgroepen

- Art. 65. Onder landelijke werkgroepen worden verstaan door het hoofdbestuur erkende werkgroepen die zich bezig houden met onderwerpen van landelijk politiek karakter. Zij kunnen zich in subgroepen en ad hoc-commissies splitsen ten aanzien van bepaalde onderwerpen, en zich per provincie, regio, afdeling of gemeente vertakken onder uitsluitende verantwoordelijkheid van de betrokken landelijke werkgroep.

- Art. 66. De landelijke werkgroepen adviseren de ALV, de programma-commissie, het hoofdbestuur en fracties in de vertegenwoordigende lichamen, hetzij op verzoek, hetzij eigener beweging. Gevraagde adviezen worden met voorrang behandeld.
- Art. 67. Bij de vaststelling van adviezen en rapporten hebben alleen leden van D'66, die deel uitmaken van de werkgroepen, stemrecht.
- Art. 68. Iedere landelijke werkgroep meldt zich aan bij het hoofdbestuur. Zij treedt slechts naar buiten op onder verantwoordelijkheid en na verkregen toestemming van het hoofdbestuur. De financiële aangelegenheden van de landelijke werkgroepen worden geregeld in overleg met de penningmeester van het hoofdbestuur.
- Art. 69. -1. Iedere landelijke werkgroep en subgroep kiest tenminste éénmaal per twee jaar uit haar midden een voorzitter en een secretaris; in subgroepen zijn deze functies in één persoon verenigbaar. Per onderwerp wordt een rapporteur aangewezen. Deze functionarissen dragen zorg voor de coördinatie binnen de betreffende landelijke werkgroepen en voor de communicatie naar buiten. Zij zenden de regionale subgroepen en commissies alle rapporten toe en houden hen op de hoogte van de te behandelen onderwerpen.
- 2. Het lidmaatschap van de rapportagecommissie is niet verenigbaar met de functie van voorzitter, secretaris of rapporteur van een landelijke werkgroep.
- Art. 70. Iedere landelijke werkgroep vergadert éénmaal per jaar voor het opstellen van een verslag van de werkzaamheden van de landelijke werkgroep en haar subgroepen en commissies gedurende het daaraan voorafgaande jaar, en voor het vaststellen van een werkplan voor het volgende jaar. In dezelfde vergadering worden zonodig de voorzitter en de secretaris van de landelijke werkgroep verkozen. Het jaarverslag, het werkplan en de uitslag van de verkiezing worden toegezonden aan het hoofdbestuur, dat hieraan op de meest geëigende wijze bekendheid geeft onder de betrokken partijorganen, de fracties en de leden van D'66.
- Art. 71. Tenminste tweemaal per jaar beleggen de in artikel 31 genoemde hoofdbestuursleden gezamenlijk een vergadering met de voorzitters van alle landelijke werkgroepen. Deze gecombineerde vergadering heeft de bevoegdheid bindende besluiten te nemen betreffende de coördinatie en de communicatie van de landelijke werkgroepen en hun subgroepen en commissies, wanneer zij dit voor een goede vervulling van de adviserende taak noodzakelijk acht. Leden van de fracties in de Staten-Generaal en van de programmacommissie kunnen deze vergadering bijwonen, doch hebben geen stemrecht.
- Art. 72. De landelijke werkgroepen nemen de desbetreffende adviezen en rapporten van de regionale en andere subgroepen en commissies in hun beschouwing op. Bij het uitbrengen van adviezen en rapporten geven landelijke werkgroepen en subgroepen aan in hoeverre en om welke redenen van eventuele uitspraken van de ALV of steekproefvergadering wordt afgeweken.

- Art. 73. Leden van een fractie van D'66 kunnen een landelijke werkgroep verzoeken onder geheimhouding advies uit te brengen; zij kunnen zonodig een subgroep om een rechtstreeks en geheim pre-advies verzoeken. Zodra de betrokken fractie van D'66 haar standpunt over het betreffende onderwerp bekend heeft gemaakt is het advies of pre-advies openbaar.
- Art. 74. Met inachtneming van het in het voorgaande artikel bepaalde zendt de secretaris van iedere landelijke werkgroep alle adviezen en rapporten van de landelijke werkgroep en haar subgroep aan het hoofdbestuur, dat hieraan onder de leden zo ruim mogelijk bekendheid geeft.
- Art. 75. Er zijn landelijke werkgroepen die adviserend en coördinerend optreden ten behoeven van afdelingen, regio's en de fracties in vertegenwoordigende lichamen. Zij stellen een basisprogramma op.
- Art. 76. Landelijke werkgroepen kunnen in overleg met en onder verantwoordelijkheid van het hoofdbestuur een deelcongres houden over wijzigingen en/of aanvullingen van het politiek programma, dat dan als sectievergadering wordt beschouwd. De artikelen 15, 17, 18, 19, 20, 21 en 22 zijn van overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK VI steekproefvergadering.

- Art. 77. De steekproefvergadering is de bijeenkomst van een a-selecte groep uit alle leden van D'66, welke tot taak heeft het geven van adviserende uitspraken over concrete vraagstukken van politieke en organisatorische aard.
- Art. 78. -1. Het hoofdbestuur benoemt een commissie van deskundigen, hierna te noemen de steekproefcommissie, waarvan ook niet-leden deel uit kunnen maken. De steekproefcommissie heeft tot taak de methode vast te stellen volgens welke de steekproeven zullen worden getrokken. De commissie maakt deze methode zo spoedig mogelijk bekend. Tegen de methode staat binnen twee weken na de bekendmaking beroep open op de geschillencommissie. Gedurende deze termijn of hangende de beslissing van de geschillencommissie kan geen steekproef worden getrokken. Telkens wanneer de steekproefvergadering bijeengeroepen moet worden heeft de steekproefcommissie tot taak de steekproef te trekken en de uitslag vast te stellen.
- 2. Het hoofdbestuur roept de steekproefvergadering bijeen.
- Art. 79. De steekproefvergadering wordt bijeengeroepen op verzoek van:
1. het hoofdbestuur;
 2. een kamerfractie van D'66;
 3. vijf procent der leden, waarvan niet meer dan één derde uit dezelfde afdeling afkomstig;
 4. de ledenvergaderingen van tenminste vijf afdelingen, mits deze afdelingen over tenminste twee regio's verdeeld zijn.

- Art. 80. De werkwijze van de steekproefvergadering is als volgt:
1. de steekproefvergadering komt in vergadering bijeen;
 2. de leiding van de vergadering berust bij een lid van D'66 aangewezen door de rapportagecommissie;
 3. de rapportagecommissie, gehoord de steekproefcommissie, formuleert de vragen die aan de steekproefvergadering worden voorgelegd;
 4. de informatie over twee of meer standpunten wordt verzorgd door de rapportagecommissie;
 5. de vragen worden na discussie in stemming gebracht;
 6. de vergaderingen zijn openbaar.
- Art. 81. Voordat de steekproefvergadering bijeenkomt geeft de steekproefcommissie aan het hoofdbestuur en de deelnemers van de steekproefvergadering schriftelijk kennis van de mate van betrouwbaarheid der stenuitslagen bij verschillende opkomstpercentages.
- Art. 82. De stenuitslag van een steekproefvergadering wordt bekend gemaakt waarbij een wetenschappelijke verantwoording wordt gegeven van de mate waarin de uitslag overeenstemt met de mening van de leden van D'66, als die dezelfde voorlichting en discussie gehad zouden hebben.
- Art. 83. De deelnemers aan de steekproefvergadering krijgen een tegemoetkoning in de reiskosten, welke door de renningmeester van D'66 wordt vastgesteld.

HOOFDSTUK VII: afdelingen.

- Art. 84. Een afdeling verenigt alle leden binnen het gebied van één of meer gemeenten, met dien verstande dat een afdeling tenminste negen leden telt, en dat iedere gemeente tot één, na overleg tussen de betrokken afdelingsbesturen te bepalen, afdeling wordt gerekend.
- Art. 85. Het hoogste orgaan in de afdeling is de ledenvergadering, verder te noemen de afdelingsvergadering.
- Art. 86. De afdeling heeft een afdelingsbestuur van tenminste drie leden, dat direct gekozen wordt in een schriftelijke stemming in de afdelingsvergadering.
- Art. 87. Het afdelingsbestuur wordt gekozen voor de tijd van ten hoogste twee jaar; de afdelingsbestuursleden zijn slechts éénmaal voor twee jaar herkiesbaar, behoudens dispensatie van het hoofdbestuur.
- Art. 88. Ieder lid van D'66 kan zichzelf of een ander lid, mits dit zich daartoe bereid verklaart, kandidaat stellen, en wel tot de aanvang der vergadering waarin één of meer afdelingsbestuursleden moeten worden gekozen.
- Art. 89. Tenminste de voorzitter van het afdelingsbestuur wordt in functie gekozen.

Art. 90. De afdelingsvergadering komt tenminste driemaal per jaar bijeen.

Art. 91. De functies van de afdeling zijn:

1. het bevorderen van het contact tussen leden en kiezers in het gebied van de afdeling en het stimuleren van bestudering en discussie van politieke problemen;
2. het voorbereiden van de kandidaatstelling en het bevorderen van de verkiezing van vertegenwoordigers in de gemeenteraden;
3. het bevorderen van de communicatie tussen leden en kiezers in de afdeling en het hoofdbestuur en de fracties in de vertegenwoordigende lichamen;
4. ledenwerving en politieke vorming.

Art. 92. -1. De geldmiddelen van de afdeling bestaan uit:

1. afdracht van contributiegelden door de penningmeester van het hoofdbestuur;
2. subsidies van het hoofdbestuur;
3. schenkingen;
4. alle overige baten.

-2. Bij het beheer van de geldmiddelen is het bepaalde in de artikelen 35, 36 en 38 van overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK VIII: regio's.

Art. 93. Een regio verenigt de leden van alle afdelingen gelegen binnen het door het hoofdbestuur voor de regio vastgestelde gebied, waarbij de regio een samenwerkingsverband van de aantal afdelingen is.

Art. 94. De ALV is bevoegd in de grenzen van de regio's wijziging te brengen.

Art. 95. Het bestuur van een regio wordt gevormd door de afdelingsvoorzitters van de afdelingen binnen de regio. Het bestuur van een regio kiest uit zijn midden een dagelijks bestuur van drie leden.

Art. 96. De functies van de regio zijn:

1. het verlenen van steun aan afdelingen en het bevorderen van communicatie en coördinatie tussen de afdelingen;
2. de begeleiding en stimulering van verkiezingsactiviteiten;
3. het bestuderen van politieke vraagstukken op regionaal gebied, al of niet in samenwerking met andere regio's.

HOOFDSTUK IX: Kandidaatstelling voor vertegenwoordigende lichamen.

A. Tweede Kamer der Staten-Generaal

(Het congres in Arnhem van 14 december 1968 heeft zich uitgesproken voor één landelijk uniforme kandidatenlijst. De uitwerking in reglementen van de kandidaatstelling voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal zal nog ter goedkeuring moeten worden voorgelegd aan de ALV. De artikelen 97 t/m 114 zijn om die reden in deze paragraaf pro memorie opgenomen.)

Art. 97. p.m.

Art. 98. p.m.

Art. 99. p.m.

Art. 100. p.m.

Art. 101. p.m.

Art. 102. p.m.

Art. 103. p.m.

Art. 104. p.m.

Art. 105. p.m.

Art. 106. p.m.

Art. 107. p.m.

Art. 108. p.m.

Art. 109. p.m.

Art. 110. p.m.

Art. 111. p.m.

Art. 112. p.m.

Art. 113. p.m.

Art. 114. p.m.

B. Eerste Kamer der Staten-Generaal

- Art. 115. Het hoofdbestuur benoemt tijdig één verkiezingscommissie die tot uitsluitende taak heeft op onpartijdige wijze de goede voortgang van de kandidaatstellingsprocedure volgens de beplainingen van het huishoudelijk reglement te bewerkstelligen. De commissie kan zich laten assisteren door door haar aan tw wijzen leden van D'66.
- Art. 116. Ieder lid van D'66 kan door zichzelf of door één of meer andere leden voor de kandidaatstellingsprocedure worden aangemeld bij het landelijk secretariaat, mits aan de volgende vereisten wordt voldaan:
1. lidmaatschap van D'66 gedurende tenminste zes maanden voorafgaande aan de aanmelding;
 2. de wettelijke eisen voor verkiesbaarheid;
 3. ondertekening van de vragenlijst conform artikel 19 van de statuten;
 4. onderschrijving van de staatsrechtelijke paragraaf van het partijprogramma, in het bijzonder van hetgeen omtrent de Eerste Kamer is vermeld, en de morele verplichting op zich te nemen zich terug te trekken uit het vertegenwoordigend lichaam bij beëindiging van het lidmaatschap van D'66;
 5. verstrekking van persoonlijke gegevens overeenkomstig het in artikel 27, eerste lid, bepaalde.
- Art. 117. De termijn van aanmelding vangt aan zes maanden voor een verkiezing en sluit één maand voor de indiening van de kandidatenlijst ingevolge de Kieswet.
- Art. 118. D'66 stelt één uniforme kandidatenlijst op voor het gehele land.
- Art. 119. Het hoofdbestuur doet de verkiezingscommissie onverwijld mededeling van de aanmeldingen die aan de vereisten van artikel 116 voldoen, onder vermelding van de in dat artikel 5., vermelde gegevens.
- Art. 120. Uiterlijk twee weken vóór de indiening van de kandidatenlijst ingevolge de Kieswet zendt het landelijk secretariaat aan alle leden en aanhangers een lijst van aanmeldingen conform artikel 119, benevens een stembiljet. De lijst wordt opgesteld in de volgorde van voorkeur zoals door het hoofdbestuur, de Kamerfracties van D'66 gehoord, aangegeven.
- Art. 121. Degenen, die zich als lid of aanhanger aanmelden na de verzending van de stembiljetten overeenkomstig artikel 120, kunnen niet aan de vóórverkiezingen deelnemen.
- Art. 122. De verkiezingscommissie stelt de uitslag van de verkiezing vast overeenkomstig de regels van bijlage A, aan de hand van de stembiljetten die binnen één week worden terugontvangen, en draagt zorg voor indiening van de kandidatenlijst overeenkomstig de bepalingen van de Kieswet.

C. Provinciale Staten, gemeenteraden en gekozen vertegenwoordigende raden bij overige openbare lichamen.

- Art. 123. -1. Het hoofdbestuur benoemt tijdig vóór de verkiezingen van provinciale staten voor iedere provincie een verkiezingscommissie, die tot uitsluitende taak heeft op onpartijdige wijze de goede voortgang van de kandidaatstellingsprocedure volgens de bepalingen van het huishoudelijk reglement te bewerkstelligen. De commissie kan zich laten assisteren door door haar aan te wijzen leden van D'66.
- 2. De regiobesturen benoemen tijdig vóór de verkiezingen voor gemeenten verkiezingscommissies, belast met de taak als in het eerste lid omschreven, met dien verstande dat voor gemeenten welke binnen één afdeling van D'66 zijn gelegen desgewenst met één commissie kan worden volstaan.
- 3. De regiobesturen benoemen tijdig vóór de verkiezingen voor gekozen vertegenwoordigende raden bij andere openbare lichamen dan provincie en gemeente in elke eenheid waarvoor afzonderlijk verkiezingen worden gehouden een verkiezingscommissie met een overeenkomstige taak als in het eerste lid omschreven.

- Art. 124. De leden en aanhangers van D'66 woonachtig in een gebied ressorterend onder een openbaar lichaam waarvoor algemene verkiezingen worden gehouden, hierna te noemen "gebied", worden tenminste één jaar vóór de dag der verkiezingen door de betreffende verkiezingscommissie uitgenodigd voor een afzonderlijke vergadering onder haar leiding in ieder gebied, waarin een beginselverklaring over deelname aan de verkiezingen voor het betrokken gebied wordt genomen. De verkiezingscommissie deelt de beslissing binnen een week mede aan het regiobestuur, aan het hoofdbestuur, en aan de eventuele betrokken afdelingsbesturen.

- Art. 125. Ieder lid van D'66 kan door zichzelf of door één of meer andere leden door aanmelding bij de verkiezingscommissie kandidaat gesteld worden, mits aan de volgende vereisten wordt voldaan:

1. lidmaatschap van D'66 gedurende tenminste zes maanden vóór afgaande aan de aanmelding, behoudens dispensatie van het hoofdbestuur, welke door de eerstvolgende ALV bekrachtigd dient te worden;
2. de wettelijke vereisten voor verkiesbaarheid;
3. ondertekening van de vragenlijst conform artikel 19 van de statuten;
4. bereidverklaring na eventuele verkiezing de vertegenwoordigende taak naar behoren te vervullen, desgevraagd verantwoording af te leggen tegenover leden, aanhangers en belangstellenden, afstand te doen van alle partijfuncties op gelijk niveau, en de morele verplichting op zich te nemen zich terug te trekken uit het vertegenwoordigend lichaam bij beëindiging van het lidmaatschap van D'66;
5. verstrekking van persoonlijke gegevens overeenkomstig het in artikel 27, eerste lid, bepaalde.

- Art. 126. In de provincies worden de verkiezingen schriftelijk gehouden, in de overige gebieden kan de verkiezingscommissie desgewenst de verkiezing in een vergadering houden.
- Art. 127. De termijn van aanmelding vangt aan één jaar vóór de datum van de verkiezingen, en sluit zes weken vóór de verkiezing ter vaststelling van de kandidatenlijst.
- Art. 128. De verkiezingen vinden plaats tenminste twee weken vóór de dag van indiening van de kandidatenlijsten ingevolge de Kieswet, en worden tenminste twee weken tevoren bekend gemaakt aan alle leden en aanhangers, en voorts in de regionale, respectievelijk lokale pers.
- Art. 129. Alleen leden en aanhangers van D'66, die tenminste één week tevoren als zodanig bij hun afdeling bekend zijn en die woonachtig zijn in het betrokken gebied, zijn bij de verkiezingen ter vaststelling van de kandidatenlijst stemgerechtigd.
- Art. 130.. In iedere afdeling wordt na de sluiting van de termijn van aanmelding en tenminste drie weken vóór de verkiezingen ter vaststelling van de kandidatenlijsten een ledenvergadering gehouden, waarin allen die voor de kandidatenlijst van het betreffende gebied zijn aangemeld in de gelegenheid worden gesteld hun kandidatuur te verdedigen. Het afdelingsbestuur stelt de datum voor deze ledenvergadering vast in overleg met de verkiezingscommissie van het betrokken gebied.
- Art. 131. -1. De verkiezingscommissie stelt de uitslag van de verkiezing vast overeenkomstig de regels van bijlage A, aan de hand van de stembiljetten die binnen één week worden terugontvangen, respectievelijk ter vergadering zijn ingediend.
-2. Op de kandidatenlijst is aangegeven wie zich niet bereid hebben verklaard op te treden als lijsttrekker.
- Art. 132. De verkiezingscommissies stellen het hoofdbestuur binnen één week na de verkiezingen ter vaststelling van de kandidatenlijsten in kennis van de volledige uitslag en maken vervolgens de einduitslag voor hun gebied zo spoedig mogelijk algemeen bekend.
- Art. 133. Wanneer aan de verkiezingen ter vaststelling van de kandidatenlijst in een gebied een aantal stemgerechtigden heeft deelgenomen, dat niet groter is dan het totaal aantal zetels van het betreffende vertegenwoordigend lichaam dient de uitslag door het hoofdbestuur te worden goedgekeurd. Het hoofdbestuur is in dit geval bevoegd de kandidatenlijsten te wijzigen in afwijking van de uitslag. De betrokken verkiezingscommissie wordt gehoord.
- Art. 134. -1. Elke kandidatenlijst behoeft de goedkeuring van het hoofdbestuur om onder de naam "Democraten '66" of "D'66" te kunnen worden ingediend.
-2. De goedkeuring kan alleen worden geweigerd indien niet aan een van toepassing zijnde bepaling van het huiselijk reglement is voldaan, of indien door indiening van de kandidatenlijst de partij in ernstige mate in diskrediet zou worden gebracht.

- Art. 135. De verkiezingscommissies dragen zorg voor de indiening van de goedgekeurde kandidatenlijsten, op de wijze als door de Kieswet voorgeschreven.
- Art. 136. Indien in een gebied in samenwerking met één of meer andere politieke partijen een kandidatenlijst wordt ingediend zijn de bepalingen van het huishoudelijk reglement voor de verkiezing van de door de leden van D'66 te bezetten plaatsen van overeenkomstige toepassing. Het hoofdbestuur kan echter hiervan dispensatie verlenen indien ook de verkiezingen voor kandidatenlijst gezamenlijk worden gehouden, mits dit geschiedt volgens regelen die niet in strijd zijn met de geest van het huishoudelijk reglement.
- Art. 137. -1. Een overeenkomstig artikel 135 tot stand gekomen kandidatenlijst behoeft vóór de indiening de goedkeuring van het hoofdbestuur, ook wanneer de kandidatenlijst niet mede onder de naam "Democraten '66" of "D'66" wordt ingediend.
- 2. De goedkeuring wordt alleen geweigerd op de gronden vermeld in artikel 134, tweede lid, of indien gewichtige politieke belangen zich daartegen verzetten.

HOOFDSTUK X: politiek programma.

- Art. 138. Het politiek programma van D'66 wordt vastgesteld en gewijzigd door de ALV, met dien verstande dat de eindredactie van het programma met inachtneming van de besluiten van de ALV bij de programmacommissie berust.
- Art. 139. -1. De programmacommissie stelt tenminste eens in de vier jaar in samenwerking met de landelijke politieke werkgroepen en het hoofdbestuur een concept politiek programma op ter toezending aan alle leden van D'66.
- 2. De programmacommissie is belast met de coördinatie van het tussentijds wijzigen en aanvullen van het politiek programma.
- Art. 140. Het concept politiek programma wordt uiterlijk zes maanden voor het tijdstip waarop verkiezingen voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal worden gehouden aan de leden van D'66 toegezonden.
- Art. 141. De afdelingen stellen het concept politiek programma aan de orde ter behandeling in de ledenvergaderingen. Het verslag van de behandeling in de afdeling wordt toegezonden aan het hoofdbestuur.
- Art. 142. Op de ALV conform artikel 104 wordt het concept politiek programma behandeld en vastgesteld, waarna de programmacommissie binnen vier weken het eindprogramma aan de leden van D'66 tegen betaling doet toekomen.
- Art. 143. Bij vervroegde verkiezingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal of wanneer de politieke situatie het noodzakelijk maakt zijn de bepalingen van dit hoofdstuk van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat aan de genoemde termijn waar mogelijk de hand wordt gehouden.

BIJLAGE A.

Methode voor het verkiezen van personen:

ter vaststelling van de kandidatenlijsten voor vertegenwoordigende lichamen (I, II en III) en
in het hoofdbestuur en de vaste commissies (uitsluitend III)

- I. Iedere deelnemer aan de lijstvolgordeverkiezing krijgt één stembiljet. Hij vermeldt daarop zoveel namen van kandidaten in de volgorde van zijn voorkeur als hem goedgeeft. (Het is niet noodzakelijk dat voor alle te vervullen plaatsen een voorkeur wordt gegeven; wel dient de instructie voor de deelnemers zulks aan te moedigen).
- II. a. Eerst wordt nu de lijstaanvoerder aangewezen door de onder III uiteen te zetten procedure voor het verkiezen van een groep van "n" personen, uit te voeren voor $n = 1$.
- b. Het bepalen van de verdere lijstvolgorde geschiedt nu door de onder III uiteen te zetten procedure achtereenvolgens uit te voeren voor $n = 1$, $n = 2$, $n = 3$, enz. Telkens wordt zo'n deelprocedure gestaakt zodra daarvoor een kandidaat gekozen verklaard wordt dien niet alreeds bij de voorafgaande procedure werd gekozen verklaard. Telkens wordt de laatste gekozen verklaarde kandidaat aan de ranglijst toegevoegd.
- III. Procedurę voor het verkiezen van een groep van "n" personen.
- a. Ieder geldig stembiljet geldt voor één stem.
- b. De - eventueel reeds gedeeltelijk toegewezen - stem wordt geacht te zijn uitgebracht op de nog niet gekozen of nog niet definitief afgewezen kandidaat met de hoogste voorkeur op het stembiljet.
- c. De vaststelling van de uitslag geschiedt als volgt:
- fase 1: Het aantal (nog) geldende stemmen wordt gedeelt door 1 meer dan het aantal (nog) te vervullen plaatsen ($n + 1$). De uitkomst van deze deling wordt vermeerderd tot het naasthogere gehele getal. Dit getal is de kiesdeler.
- fase 2: Indien de nog niet-gekozen of -afgewezen kandidaat met het hoogste aantal stemmen de kiesdeler heeft gehaald: deze kandidaat wordt gekozen verklaard. Het eventuele overschot aan stemmen wordt naar evenredigheid verdeeld, overeenkomstig de door de kiezer aangegeven voorkeur, over de nog niet-gekozen en niet-afgewezen kandidaten. De procedure vervolgt met fase 1.
- fase 3: Indien geen enkele niet-gekozen en niet-afgewezen kandidaat de kiesdeler heeft gehaald: de niet-gekozen en niet-afgewezen kandidaat, die het geringste aantal stemmen heeft behaald, wordt afgewezen. De eventueel door deze kandidaat behaalde stemmen worden verdeeld, overeenkomstig de door de kiezer aangegeven voorkeur, over de nog niet-gekozen en niet-afgewezen kandidaten. De procedure vervolgt met fase 1.
- fase 4: De procedure is geëindigd indien alle te vervullen plaatsen zijn bezet.

Toelichting op III.

1. Indien overdracht van stemmen niet (meer) mogelijk is, als gevolg van onvoldoende verdere voorkeuren (uitgeputte biljetten) daalt de kiesdeler overeenkomstig. Aldus wordt het risico voorkomen dat één of meer plaatsen onvervuld zouden moeten blijven.
2. Bij gelijkheid van stemmen (in fase 2 of 3) is het aantal behaalde eerste-voorkeurstemmen doorslaggevend. Zijn ook deze aantallen gelijk, dan is het aantal tweede-voorkeurstemmen beslissend, waarbij die stembiljetten, waarop al een eerste-voorkeur voor één der betreffende kandidaten is uitgebracht, buiten beschouwing worden gelaten. Indien ook hieruit niet als resultaat komt dat een bepaalde kandidaat verkozen (of afgewezen) wordt, wordt deze procedure voortgezet, waarbij de hiervoor bij dit "scheidsgerecht" betrokken stembiljetten weer buiten beschouwing worden gelaten. Pas indien ook hieruit uiteindelijk geen beslissing volgt, beslist het lot.

BIJLAGE B:

definiëring van "geldig uitgebrachte stemmen", en de stemuitslagen.

- I. Onder geldig uitgebrachte stemmen worden verstaan de voor-, tegen- en blancostemmen.
- II. Een besluit wordt "bij (gewone) meerderheid van (geldig uitgebrachte) stemmen" genomen als er meer voor- dan tegenstemmen zijn uitgebracht.
- III. "Absolute meerderheid van (geldig uitgebrachte) stemmen" wil zeggen: meer dan vijftig procent der geldig uitgebrachte stemmen.
- IV. "Tweederde meerderheid van (geldig uitgebrachte)stemmen" wil zeggen: tweederde of meer der geldig uitgebrachte stemmen.

10 juli 1969

Betreft: Huishoudelijk reglement van D'66, gestencilde versie.

ERRATA

- p. 2, art. 6, tweede regel: lees "... iedere aanhanger ..."
- p. 3, art. 16, -2.2.: lees "... dezelfde afdeling ..."
- p. 4, art. 18, -2, tweede zin: lees "... minder dan vijftientwintig ..."
- p. 5, art. 20, vierde regel: lees "... tenminste vijf procent ..."
- p. 5, art. 21, -2: Dient te luiden:
"Stemming over personen geschiedt schriftelijk.
Met een schriftelijke stemming wordt gelijk gesteld
stemming door middel van een electrisch of mecha-
nisch systeem."
- p. 6, art. 27, -1: Is het eerste lid van dit artikel. De aanduidingen
"-1." en "-2." van de in dit lid vervatte opsomming
dienen te worden gewijzigd in "1." en "2."
- p. 6, art. 27, 2.: Is het tweede lid van dit artikel, en moet daarom
worden aangeduid met "-2."; bovendien moet de
tekst van dit lid in lijn worden gebracht met het
eerste lid.
- p. 6, art. 28, -1: lees "twee" in plaats van "2".
- p. 6, art. 30: Dit artikel is niet onderverdeeld in leden. De
aanduidingen "-1.", "-2." en "-3." geven een opsom-
ming aan en dienen daarom te worden gewijzigd in
"1.", "2." en "3."
- p. 12, art. 69, -1, derde zin: lees "... betreffende landelijke werk-
groep en voor ..."
- p. 12, art. 72, eerste zin: lees "... in hun beschouwingen op ..."
- p. 13, art. 74, vierde regel: lees "... subgroepen aan het hoofd-
bestuur ..."
- p. 19, art. 124: lees "De leden en aanhangers ..."
- p. 21, art. 136, tweede zin: lees "... verkiezingen voor de kandi-
datenlijst ..."
- p. 21, art. 137, -1: lees "Een overeenkomstig artikel 136 tot ..."
- p. 21, art. 139, -1: lees "... in samenwerking met de landelijke
werkgroepen ..."

p. 24, art. 142: Dient te luiden:

"Op de verkiezings-ALV, die tenminste twee weken vóór de dag van indiening der kandidatenlijsten ingevolge de Kieswet wordt gehouden, wordt het concept politiek programma behandeld en vastgesteld, waarna de programmacommissie binnen vier weken het eindprogramma aan de leden van D'66 tegen betaling doet toekomen."

p. 22, II.a.: Toevoegen:

"Vervolgens wordt de naam van de aldus verkozen verklaarde kandidaat op alle stembiljetten doorgehaald."

p. 22, II.b., tweede zin: lees "... wordt die niet alreeds ..."

p. 22, III.c., fase 1: lees "...wordt gedeeld door ..."